

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta
Predšolska vzgoja, visokošolski program 1. stopnje

Dnevnik Praktičnega usposabljanja 2

Ime in priimek študenta/-ke:

Ime in priimek mentorice/mentorja na praksi:

Naziv in kraj vrtca/šole:

Obdobje izvajanja Praktičnega usposabljanja:

Dnevnik Praktičnega usposabljanja 2. Študijsko gradivo

Avtorice: Vanja Riccarda Kiswarday, Karmen Drljić in Sonja Čotar Konrad

Lektoriranje: izr. prof. dr. Vida Medved Udovič

Založila in izdala: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta

Zanjo: Mara Cotič

e-izdaja

Objava na: <https://e.pef.upr.si/>

Koper 2017

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni
in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=292179712

ISBN 978-961-6917-09-4 (epub)

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	4
2	Splošne smernice za izvajanje Praktičnega usposabljanja 2 – PU2.....	5
3	Splošni podatki o vrtcu in vrtčevski skupini	6
4	Prvi sklop: Lestvica opazovanja in beleženja zgodnjega učenja	7
5	Drugi sklop: Analiza izbranih področij otrokovega delovanja	20
5.1	Kognitivni tempo otroka.....	20
5.1.1	Preizkušnji Iskanje senc in Poišči deset razlik.....	20
5.1.2	Ocena kognitivnega tempa otroka na osnovi vodene dejavnosti vzgojiteljice:.....	22
5.2	Psihosocialni položaj otroka v skupini.....	23
5.2.1	Interpretacija rezultatov sociometrične preizkušnje.....	26
6	Tretji sklop: Poročilo o otroku s posebnimi potrebami.....	28
7	Četrty sklop: Zaključna refleksija.....	31
8	Literatura	32
9	Priloge	33

Kazalo tabel

Tabela 1: Lestvica opazovanja in beleženja zgodnjega učenja otroka s posebnimi potrebami.....	9
Tabela 2: Obrazec za zapisovanje rezultatov aplikacije izbranih preizkušenj	21
Tabela 3: Ocena kognitivnega tempa izbranega otroka in predlogi za nadaljnje delo.....	22
Tabela 4: Primer tabele za umestitev otrok v sociometrične skupine glede na dobljene pozitivne in negativne izbire	24

Kazalo slik

Slika 1: Sociogram pozitivnih izbir.....	25
--	----

Kazalo prilog

Priloga 1: Iskanje senc	33
Priloga 2: Poišči deset razlik.....	34
Priloga 3: Sociomatrika – delovna oblika (19 x 19 polj – polja si po potrebi dodajte).....	35

1 Uvod

Pedagoško praktično usposabljanje pomeni enega izmed ključnih elementov v procesu usposabljanja bodočih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, saj prinaša izkušnje aktivnega dela v skupini otrok.

Namen predmeta *Praktičnega usposabljanja 2* je nadgradnja predmeta *Praktičnega usposabljanja 1*, ki poleg spoznavanja in opazovanja različnih področij otrokovega delovanja še dodatno poudarja refleksijo študentovega lastnega dela in razumevanja delovanja otrok. Študentu namreč predvsem konkretna pedagoška izkušnja omogoča, da v svoje začetno pedagoško delo smiselno in kritično vključuje teoretična znanja ter tako postopoma izgrajuje svoje kompetence bodočega vzgojitelja predšolskih otrok.

Praktično usposabljanje 2 (PU2) je organizirano kot obvezni predmet 2. letnika študijskega programa Predšolska vzgoja, ki obsega 90 ur (3KT). V okviru PU2 študent izvaja **asistentsko prakso**, to pomeni, da sodeluje pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela. Pri tem je študentovo delo poleg usmerjenega opazovanja delovanja otroka pri dejavnostih v skupini osredotočeno tudi v **izvajanje strokovno – pedagoškega dela pod vodstvom mentorja**.

Zaradi lažje izvedbe dejavnosti na asistentski praksi smo oblikovali *Dnevnik praktičnega usposabljanja 2*, ki je sestavljen iz več delov. V prvem delu smo zapisali nekatere *Splošne smernice za izvedbo praktičnega usposabljanja 2*, na katere bodite pri opravljanju prakse še posebej pozorni.

V drugem delu *Dnevnika praktičnega usposabljanja 2* pa boste našli navodila za izvedbo konkretnih vsebinskih nalog, zajetih v predmetu PU 2. Oblikovali smo jih v štiri ključne sklope:

- Lestvica opazovanja in beleženja zgodnjega učenja;
- Otrokovo delovanje na kognitivnem in psihosocialnem področju;
- Poročilo o otroku s posebnimi potrebami;
- Zaključna refleksija.

Preden začnete z izvedbo posameznih nalog, vas vabimo, da si navodila za izvedbo natančno preberete in si za izvedbo skrbno pripravite vse pripomočke.

Želimo vam, da bi v okviru *Praktičnega usposabljanja 2* za otroke skupaj z mentorji na fakulteti in v vzgojno – izobraževalnih institucijah oblikovali učno bogato in prijetno izkušnjo, ob tem pa sami napredovali na poklicni poti profesionalnega razvoja vzgojitelja.

Karmen Drlić, dr. Sonja Čotar Konrad, dr. Vanja R. Kiswarday

2 Splošne smernice za izvajanje Praktičnega usposabljanja 2 – PU2

Izvedba praktičnega usposabljanja 2 naj poteka v skladu z naslednjimi smernicami:

- Praktično usposabljanje 2 poteka v drugi starostni skupini vrtca ali v 1. razredu osnovne šole.
- Namen posameznih nalog, ki jih študent izvaja v okviru PU 2, je **učenje in seznaiter** z različnimi pristopi, tehnikami in postopki dela z otrokom, **ne pa za postavljanje diagnoz** in dajanje različnih sodb. Zato lahko študent pridobljene podatke o otroku uporablja izključno za namene predmeta PU 2, o rezultatih ne razpravlja z drugimi vzgojitelji, starši, študenti, ipd.
- Aplikacija posamezne naloge naj bo premišljena in naj vedno sledi predhodnemu sistematičnemu opazovanju otroka, tj. njegovega splošnega individualnega delovanja in delovanja znotraj skupine.
- Izvajanje posameznih naloge naj **poteka** izključno v prostoru oz. okolju, kjer otrok ni ločen od svoje skupine. Otroka ne jemljete iz igralnice/razreda.
- Kadarkoli dvomite o tem, kaj storiti, se vedno posvetujte z mentorjem v inštituciji in na fakulteti.

3 Splošni podatki o vrtcu in vrtčevski skupini

Vpišite splošne podatke skupine, v kateri opravljate praktično usposabljanje 2.

Starostna skupina otrok:		
Velikost skupine (število otrok):	Deklice	Dečki
Število otrok s PP (z odločbo):		
Število otrok s posebnostmi v razvoju (brez odločbe oz. v postopku pridobivanja le-te)		
Število in profil strokovnih delavcev v svetovalni službi vrtca (npr. psiholog, specialni pedagog ipd.)		
Število in profil specializiranih strokovnih delavcev, ki prihajajo v skupino (npr. specialni pedagog, inkluzivni pedagog, logoped, socialni pedagog ipd.)		

4 Prvi sklop: Lestvica opazovanja in beleženja zgodnjega učenja

Lestvica opazovanja in beleženje otrokovega zgodnjega učenja (LOBZU)¹ omogoča vzgojitelju usmerjeno opazovanje otrokovega učenja v predšolskem, deloma pa tudi šolskem obdobju. Vzgojitelj otroka opazuje med igro in pri vsakodnevnih dejavnostih (prihod in odhod iz vrtca/šole, socialne interakcije, različne dejavnosti glede na kurikulum/učni načrt). Za posamezno opazovano področje pa mora včasih dejavnost tudi načrtno pripraviti. LOBZU omogoča prepoznavanje posebnosti v otrokovem razvoju, njegova močna in šibka področja ter identifikacijo otrok, ki potrebujejo dodatno podporo in pomoč (Coleman, West in Gillis, 2010). Omogoča pa tudi prepoznavanje zgodnjih kazalcev učnih težav. Na podlagi ugotovitev vzgojitelj lahko pripravi celostno oceno otrokovega funkcioniranja, ki mu predstavlja orientacijo tako za pripravo poročila o otroku s posebnostmi v razvoju, ki je v postopku usmerjanja, kot tudi za načrtovanje individualiziranega programa, ko je otrok že pridobil odločbo.

LOBZU (prav tam), ki smo jo deloma prilagodili (Kiswarday in Drljić, v pripravi), zajema tri sklope (psiho-fizično delovanje, učenje ter socialni in čustveni razvoj), vsak sklop pa devet področij zgodnjega učenja, to so: (1) zaznavanje (vidno, slušno in taktilno-kinestetično zaznavanje), (2) motorične spretnosti (velika in fina motorika), (3) grafomotorične spretnosti in orientacija, (4) samonadzor, (5) zgodnje matematične spretnosti, (6) porajajoča se pismenost, (7) socialne in čustvene spretnosti, (8) razumevanje, izražanje in komunikacija, (9) samostojnost in vseživljenjske spretnosti.

Navodila za uporabo LOBZU

V skupini izberite otroka s posebni potrebami ali s posebnostmi v razvoju (v nadaljevanju otrok s posebnimi potrebami), ki ga boste opazovali, ter izpolnite spodnjo rubriko.

Opredelevitev posebnih potreb otroka, ki ste ga podrobno opazovali (npr. otrok z govorno-jezikovno motnjo)	
--	--

Lestvico izpolnite tako, da za posamezno trditev opazovanega področja podate oceno od 0 do 4 glede na otrokovo funkcioniranje, pri čemer:

- ocena 0 pomeni, da otrok cilj presega in potrebuje dodatne in obogatitvene dejavnosti oz. je opazovano področje otrokovo močno področje (prav tam);
- ocena 1, da otrok cilj samostojno doseže;
- oceno 2 podate, kadar menite, da lahko otrok cilj doseže s pomočjo (dodatna navodila, usmerjanje);
- oceno 3 pa takrat, ko lahko otrok cilj delno doseže oz. mu ga je potrebno poenostaviti;
- ocena 4 pomeni, da otrok cilja še ne dosega.

¹ Lestvico opazovanja in beleženja otrokovega zgodnjega učenja (Coleman, West in Gillis, 2010) sta prevedli in prilagodili V. Kiswarday in K. Drljić UP, PEF.

Nato v rubriki *Anekdotski zapis* s konkretnim primerom dodatno pojasnite funkcioniranje otroka na določenem področju, predvsem takrat, ko s številčno oceno ne morete pojasniti specifik njegovega funkcioniranja. Nato podajte povprečno oceno posameznega področja, ki jo pridobite tako, da sešteje vse delne ocene in jih delite z 10 (prav tam).

Povprečne ocene posameznega področja prepišite v obrazec *Povzetek* (na koncu lestvic). Vanj zabeležite tudi močna in šibka področja otroka, ki ste jih prepoznali s pomočjo lestvice. Povzetek vam bo omogočil celovit splošni pregled otrokovega funkcioniranja.

Na koncu izpolnite še rubriko z naslovom *Dodatne informacije*, v katero zajamete informacije, ki jih niste zajeli z LOBZU (prav tam). Če posameznih trditev ne boste mogli sami oceniti, prosite mentorico, ki otroka najbolj pozna, za pomoč.

V zadnjem sklopu dnevnika (Tretji sklop: *Poročilo o otroku s posebnimi potrebami*) boste napisali poročilo o opazovanem otroku. V njem boste opisali otroka glede na podatke, pridobljene z LOBZU, ter predlagali, kakšne prilagoditve in pristopi bi bili za otroka najbolj učinkoviti glede na področja funkcioniranja, pri katerih potrebuje dodatno pomoč. Pri pisanju poročila vas bodo vodila ciljno usmerjena vprašanja.

Tabela 1: Lestvica opazovanja in beleženja zgodnjega učenja otroka s posebnimi potrebami

I PSIHO-FIZIČNO DELOVANJE I – 1 Zaznavanje (vidno, slušno, taktilno-kinestetično)	0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
Vidno zaznavanje					
1. Vidna diskriminacija: razlikuje barve, oblike, simbole	0	1	2	3	4
2. Vidna integracija: dele slike ustrezno sestavi v celoto, prepozna podobo kljub manjkajočemu delu	0	1	2	3	4
3. Zaznavanje lik – ozadje: razločuje lik od ozadja, po navodilu poišče in izloči predmete med drugimi predmeti	0	1	2	3	4
4. Vidno sledenje: z vidom sledi predmetu v gibanju	0	1	2	3	4
Slušno zaznavanje					
5. Prepozna smer in izvor zvoka (identifikacija)	0	1	2	3	4
6. Slušna diskriminacija: razlikuje vrste zvoka kot čivkanje ptičkov, brnenje avtomobila, razlikuje različne jakosti zvoka (glasno/ tiho), poišče pare, prepozna glasbilo po zvoku	0	1	2	3	4
7. Slušni spomin: uspešno ponovi različne ritmične vzorce, zapomni si pesmice, izštevanka, rime	0	1	2	3	4
Taktilno – kinestetično zaznavanje					
8. Tipna diferenciacija: z dotikom razlikuje in prepozna teksture (gladko - hrapavo, mrzlo – toplo)	0	1	2	3	4
9. Tipna diferenciacija: s tipom prepozna različne predmete (čarobna vreča)	0	1	2	3	4
10. Taktilno-kinestetična integracija: prepozna obliko (simbol, ki mu ga narišemo na hrbet)	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite otrokovo zaznavanje v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

I PSIHO-FIZIČNO DELOVANJE I – 2 Motorične spretnosti		0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
Velika motorika						
1.	Obvladuje osnovne gibalne vzorce (plazenje, stoja, hoja, tek)	0	1	2	3	4
2.	Zanesljiv je v gibanju in ohranjanju ravnotežja (statično in dinamično)	0	1	2	3	4
3.	Na gibalnem poligonu je hiter, gibčen in vztrajen	0	1	2	3	4
4.	Gibanje je koordinirano (križno gibanje, igra ogledalo)	0	1	2	3	4
5.	Obvladuje kompleksnejše gibalne vzorce (kolesarjenje, rolanje)	0	1	2	3	4
Fina motorika						
6.	Koordinacija oko-roka in oko-noga je ustrezna	0	1	2	3	4
7.	Prsti so razgibani in ustrezno močni (prijem in moč prilagaja glede na predmet oz. dejavnost)	0	1	2	3	4
8.	Spretno rokuje s priborom in orodjem	0	1	2	3	4
9.	Spretno prijema in polaga drobne predmete (natikanje obročkov, nizanje kroglic)	0	1	2	3	4
10.	Obvladuje spretnosti, kot so: zapiranje zadrge in gumbov, obuvanje, zavijanje zamaškov, šivanje, tkanje	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite otrokove motorične spretnosti v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

I PSIHO-FIZIČNO DELOVANJE I – 3 Grafomotorične spretnosti in orientacija		0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
Grafomotorika						
1. Ustrezno drži pisalo (triprstni prijem pisala) ²		0	1	2	3	4
2. Ustrezno pritiska s pisalom na podlago (ne prerahlo in ne premočno)		0	1	2	3	4
3. Izraža interes za risanje		0	1	2	3	4
4. Grafomotorična natančnost: natančno barva, prerisuje, riše ...		0	1	2	3	4
5. Ustrezno preriše znake, oblike, črke		0	1	2	3	4
6. Riše različne oblike in vzorce (krog, kvadrat...)		0	1	2	3	4
Orientacija						
7. Orientacija na sebi: pozna telesno shemo (pokaže na lastne dele telesa)		0	1	2	3	4
8. Orientacija na drugem: zrcali dele telesa in gibe		0	1	2	3	4
9. Orientacija v prostoru: znajde se v prostoru – ve, kje je jedilnica, garderoba, polica s knjigami ..., pozna prostorske prislove in predloge – levo, desno, v, na, pod		0	1	2	3	4
10. Orientacija na ploskvi: dela od leve proti desni, od zgoraj navzdol, ustrezno izrablja delovno površino		0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite otrokove grafomotorične spretnosti in orientacijo v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

² Otrok ima močan prijem pri 1 – 1,5 tetu, oprijem s prsti oz. pestjo pri 2 – 3 letih, statični prijem s tremi prsti pri 3,5 – 4 letih in zreli dinamični prijem pri 4,5 – 6 letih.

II UČENJE	0 presega in potrebuje dodatne izzive				
	1 samostojno doseže				
II – 1 Samonadzor	2 doseže s pomočjo				
	3 delno doseže potrebuje poenostavitve				
	4 ne dosega				
1. Upošteva dnevno rutino v vrtcu/šoli in doma	0	1	2	3	4
2. Lahko se prilagaja na spremembe v rutini	0	1	2	3	4
3. Tekoče prehaja iz ene dejavnosti/naloge v drugo	0	1	2	3	4
4. Razpoloženje in vedenje sta stabilna (ni izrazitih nihanj)	0	1	2	3	4
5. Razume posledice vedenja: ve, zakaj si delimo stvari z drugimi, pazimo na igrače/šolske potrebščine, ve, da ne sme udariti drugega otroka ipd.	0	1	2	3	4
6. Načrtuje igre/izvedbo nalog	0	1	2	3	4
7. Ohranja vztrajnost tudi pri težkih nalogah	0	1	2	3	4
8. Vzdržuje pozornost pri skupinskih dejavnostih/delu v paru oz. skupini	0	1	2	3	4
9. Rešuje težave s pogajanjem in dogovarjanjem z vrstniki in odraslimi	0	1	2	3	4
10. Zmore biti osredotočen na trenutno dejavnost (5 – 10 min) ³	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite otrokovo zmožnost samonadzora v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

³ Pri šolskih otrocih več kot 10 min.

II UČENJE II – 2 Zgodnje matematične spretnosti	0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
1. Poimenuje številke	0	1	2	3	4
2. Šteje v zaporedju	0	1	2	3	4
3. Razume prirejanje (en piškot – ena oseba, pripravi pogrinjek, matematične naloge prirejanja)	0	1	2	3	4
4. Razume pojma več, manj (količinska orientacija)	0	1	2	3	4
5. Nadaljuje začeti niz (od najmanjšega do največjega,...)	0	1	2	3	4
6. Razume osnovne časovne pojme in zaporedja (najprej, zdaj, potem... včeraj, danes, jutri)	0	1	2	3	4
7. Razume povezave med vzrokom in posledico	0	1	2	3	4
8. Sličice razvrsti po logičnem zaporedju	0	1	2	3	4
9. Sestavi predmet po predlogi	0	1	2	3	4
10. Zna logično sklepati	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite otrokove zgodnje matematične spretnosti v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

II UČENJE	0 presega in potrebuje dodatne izzive				
	1 samostojno doseže				
II – 3 Porajajoča se pismenost ⁴	2 doseže s pomočjo				
	3 delno doseže potrebuje poenostavitve				
	4 ne dosega				
	0	1	2	3	4
1. Izraža interes za branje in bralne dejavnosti	0	1	2	3	4
2. Izraža interes za zapis lastnega imena, znanih besed/Izraža interes za pisanje	0	1	2	3	4
3. Prepozna vizualne podobe besed (npr. »STOP« na stop znaku, Lidl, znamke avtomobilov)	0	1	2	3	4
4. Pozna imena črk: vidno prepozna in poimenuje črko/Pozna abecedo	0	1	2	3	4
5. Prepozna določen glas v besedi: slušno prepozna in poimenuje besedo, ki vsebuje določen glas, pove besedo na določen glas,...	0	1	2	3	4
6. Slušno razlikovanje: prepozna enake oz. različne glasove (otrok sliši, da sta glasova enaka b-b, m-m, t-t ali različna g-k, b-p, m-n)	0	1	2	3	4
7. Slušno razčlenjevanje: ploska ob zlogih besede	0	1	2	3	4
8. Prepozna in tvori rime	0	1	2	3	4
9. Dopolnjuje branje slikopisov: z ustrezno besedo nadomesti sličico v besedilu	0	1	2	3	4
10. »Bralna orientacija« (razume, da beremo od leve proti desni in od zgoraj navzdol, razume, da je knjiga sestavljena iz različnih delov)	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite značilnosti otrokove porajajoče se pismenosti v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

⁴ Pri trditvah od 4 do 9 si lahko pomagata s priročnikom Pečjak, S. (1999). Ali slišiš – Ali vidiš? Trzin: Izolit.

III SOCIALNI IN ČUSTVENI RAZVOJ III – 1 Socialne in čustvene spretnosti	0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
1. Zna sklepati prijateljstva	0	1	2	3	4
2. Zna se vključiti v sodelovalno igro/skupinsko delo	0	1	2	3	4
3. Zmore sodelovati v skupinskih dejavnostih	0	1	2	3	4
4. Zmore upoštevati pravila igre (počakati na vrsto, sprejeti poraz...)/Zmore upoštevati navodila	0	1	2	3	4
5. Je samostojen tudi, kadar ni direktne pozornosti odraslega	0	1	2	3	4
6. Prepozna čustva drugih (veselje, žalost, jeza, strah)	0	1	2	3	4
7. Ustrezno izraža različna čustva	0	1	2	3	4
8. Premišljeno se odzove (ni impulziven)	0	1	2	3	4
9. Pozna pravila lepega vedenja (bonton) in uporablja vljudnostne fraze	0	1	2	3	4
10. V novih okoliščinah je sproščen (novi prostori, novi ljudje, nove dejavnosti ga ne spravljajo v stisko)	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite primere, kako se socio-emocionalne spretnosti otroka izražajo v konkretnih situacijah vrtčevskega vsakdana:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

III SOCIALNI IN ČUSTVENI RAZVOJ III – 2 Razumevanje, izražanje in komunikacija	0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
Razumevanje					
1. Bogastvo besedišča: razume pomen velikega števila različnih besed in jih pri pripovedovanju uporablja	0	1	2	3	4
2. Pozorno posluša zgodbe in jih razume	0	1	2	3	4
3. Ob slikah zgodbo ustrezno obnovi	0	1	2	3	4
4. Zapomnitev in izvršitev verbalno podanih navodil: ustrezno sledi in izvede navodilo, ustrezno starosti	0	1	2	3	4
Izražanje					
5. Poimenuje predmete z besedo, brez mašil: Podaj mi tisto tam → Podaj mi žogo	0	1	2	3	4
6. Ustrezno artikulira glasove (sičnike, šumnike, r, b, d, g, h, k, l, p) in pravilno ponovi slišane besede	0	1	2	3	4
7. Govor je razumljiv odraslim in otrokom	0	1	2	3	4
8. Tvori slovnično in jezikovno ustrezne povedi (dolžina povedi, uporaba zaimkov, ustrezen vrstni red, ustrezna raba zaimkov in časov)	0	1	2	3	4
Komunikacija					
9. Uporaba govora v interakciji z vrstniki: upošteva, da je komunikacija sestavljena iz poslušanja in govorjenja na določeno temo	0	1	2	3	4
10. Z različnimi sogovorniki se pogovarja o različnih temah	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite značilnosti otrokovega razumevanja, izražanja in komunikacije v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

III SOCIALNI IN ČUSTVENI RAZVOJ III – 3 Samostojnost in vseživljenjske spretnosti	0 presega in potrebuje dodatne izzive 1 samostojno doseže 2 doseže s pomočjo 3 delno doseže potrebuje poenostavitve 4 ne dosega				
1. Separacija: zmore se ločiti od odrasle osebe (starši, vzgojitelj/učitelj, spremljevalec) in se samostojno vključiti v vrtčevske/šolske dejavnosti	0	1	2	3	4
2. Skrb za samega sebe: samostojno se obleče, samostojno je, se umije	0	1	2	3	4
3. Odgovorno skrbi za svoje stvari: loči svoje stvari od stvari drugih, zna poskrbeti zanje, nanje ne pozabi...	0	1	2	3	4
4. Skrbi za red in urejenost prostora: pospravi svoje stvari oz. stvari, s katerimi se igra, pospravi šolske potrebščine in potrebščine, ki jih pri določeni nalogi ne potrebuje, pomembna mu je urejenost (osebe, prostora)	0	1	2	3	4
5. Samostojnost pri delu: ne potrebuje dodatne vzpodbude vzgojitelja/učitelja, je samoiniciativen	0	1	2	3	4
6. Ustrezno presodi vedenje oz. situacijo z vidika prepoznavanja nevarnosti	0	1	2	3	4
7. Upošteva dogovore in navodila (zaupanje med vzgojiteljem/učiteljem in otrokom)	0	1	2	3	4
8. Prilagoditvene spretnosti: znajde se v novih oz. nepričakovanih situacijah	0	1	2	3	4
9. Uporaba slikovne ponazoritve procesnih navodil: samostojno izvede nalogo po korakih, kot jih prikazujejo slikovna navodila	0	1	2	3	4
10. Motiviranost: zmore se motivirati za vztrajanje in dokončanje naloge ter začenjanje novih nalog	0	1	2	3	4

S pomočjo anekdotskega zapisa opišite značilnosti otrokove samostojnosti in vseživljenjskih spretnosti v vrtčevskem vsakdanu:

Splošna ocena opazovanega področja	0	1	2	3	4
------------------------------------	---	---	---	---	---

Povzetek Lestvice opazovanja in beleženja zgodnjega učenja

Povzemite vse informacije, tako da označite končne povprečne ocene za posamezno področje, ki ste jih pridobili z izpolnjevanjem Lestvice opazovanja in beleženja zgodnjega učenja.

Povzetek ocene za vsako kategorijo:

PSIHO-FIZIČNO DELOVANJE					
Zaznavanje (vidno, slušno, taktilno-kinestetično zaznavanje)	0	1	2	3	4
Motorične spretnosti (groba in fina motorika)	0	1	2	3	4
Grafomotrične spretnosti in orientacija	0	1	2	3	4
UČENJE					
Samonadzor	0	1	2	3	4
Zgodnje matematične spretnosti	0	1	2	3	4
Porajajoča se pismenost	0	1	2	3	4
SOCIALNI IN ČUSTVENI RAZVOJ					
Socialno – emocionalne spretnosti	0	1	2	3	4
Razumevanje, izražanje in komunikacija	0	1	2	3	4
Samostojnost in vseživljenjske spretnosti	0	1	2	3	4

Na podlagi izpolnjene lestvice, zapišite otrokova močna področja:

Na podlagi izpolnjene lestvice, zapišite področja, na katerih otrok potrebuje dodatno podporo in pomoč:

Dodatne informacije⁵

*Splošno zdravstveno stanje (npr. kronične oz. dolgotrajne bolezni, odpornost ...):	*Vid (npr. posebnosti, očala ...):	*Sluh (npr. posebnosti, slušni aparat ...):
*Hiper- in hiposenzibilnost (npr. prevelika oz. premajhna občutljivost na zvočne, svetlobne, vonjalne dražljaje):	*Čustveno-vedenjske posebnosti (npr. stiske, strahovi, pogosti avto ali hetero agresivni odzivi, stereotipije ...):	
Kaj otroka razburi?	S čim lahko otroka potolažimo?	S čim lahko otroka motiviramo?
Katere pripomočke uporablja otrok, ki mu omogočajo boljšo vključenost:		
Otrokova najljubša knjiga:		
Otrokova najljubša dejavnost in igra oz. šolski predmet, šolska in/ali izvenšolska dejavnost:		

⁵ Postavke, označene z zvezdico, izpolnite s pomočjo vzgojiteljice ali izvajalke dodatne strokovne pomoči (DSP).

5 Drugi sklop: Analiza izbranih področij otrokovega delovanja

5.1 Kognitivni tempo otroka

Namen naloge je, da se seznanimate s konstruktom kognitivnega tempa. V ta namen **poljubno izberite otroka iz skupine** (ne otroka s posebnimi potrebami ali posebnostmi v razvoju) in z njim izvedete dvoje:

- aplikacija dveh preizkušenj (Iskanje senc in Poišči deset razlik) in
- zapisovanje anekdotskih zapiskov ob vodeni dejavnosti mentorice.

Na osnovi vseh pridobljenih podatkov in teoretičnih izhodišč boste lahko okvirno oblikovali oceno kognitivnega tempa izbranega otroka.

5.1.1 Preizkušnji Iskanje senc in Poišči deset razlik

Pred aplikacijo preizkušnje si v velikosti A4 natisnite obe predlogi (Priloga 1 in Priloga 2). Najprej izvedete vajo s Prilogo 1 in nato s Prilogo 2. Pripravite si tudi obrazec za zapisovanje rezultatov aplikacije obeh preizkušenj.

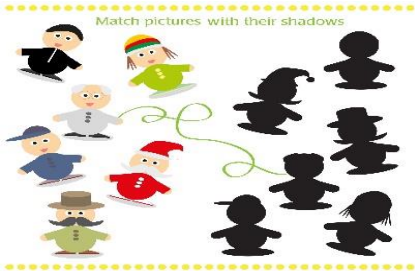
Izvedba:

Pred otroka postavite najprej nalogo na prilogi Priloga 1: Iskanje senc. Pri tem pri vsaki vaji zabeležite:

- *čas reševanja* (štopajte): natančno si zapišite, koliko minut/sekund je otrok potreboval, da nalogo v celoti konča;
- *število napak*, ki jih otrok naredi: označite si otrokov napačni odgovor.

Ob izpolnjevanju nalog bodite otroku spodbudni usmerjevalec – torej, ko se otrok zmoti, ali želi odnehati, ga prijazno usmerite in spodbudite k nadaljevanju opazovanja slike (npr.: »Opaziš še katero razliko med slikama?«). Če otrok sodelovanje še vedno zavrača, ga ne silite v nadaljevanje.

Tabela 2: Obrazec za zapisovanje rezultatov aplikacije izbranih preizkušenj.

	PREDLOGA	Čas reševanja naloge	Število napak	Druga pomembna opazanja (motivacija, sodelovanje, otrokovi komentarji)
1. vaja				
2. vaja				

5.1.2 Ocena kognitivnega tempa otroka na osnovi vodene dejavnosti vzgojiteljice:

Izvedba

Z vzgojiteljico se dogovorite za vodeno dejavnost, ki bo trajala do 10–20 minut. Vzgojiteljica naj otrokom postavlja **zaprta vprašanja**, ki se vežejo na dejavnost in imajo pravilen oz. nepravilen odgovor (da/ ne).

Med dejavnostjo zapisujte **anekdotske zapiske o vedenju izbranega otroka** (pozorni bodite na hitrost odgovarjanja – kar pomeni, kako hitro se otrok odzove na vzgojiteljičina vprašanja; na število napak, ki jih v svojih odgovorih naredi; poslušanje odgovorov drugih otrok, sledenje dejavnosti; druga pomembna opažanja; vaši zapisi naj bodo natančni).

Originalne anekdotske zapiske (skenirane) priložite kot Prilogo k temu dokumentu.

Še isti dan doma analizirajte anekdotski zapisnik in preizkušnji (sličice – uganke) glede na hitrost odgovarjanja in števila napak. Na podlagi analize rezultatov in študija literature določite kognitivni tempo izbranega otroka in oblikujte konkretna priporočila za pedagoško delo z njim.

Tabela 3: Ocena kognitivnega tempa izbranega otroka in predlogi za nadaljnje delo.

Kognitivni tempo	
Predlogi in priporočila za delo z otrokom:	

5.2 Psihosocialni položaj otroka v skupini

Naloga aplikacije sociometrične preizkušnje je namenjena ugotavljanju socialne strukture in povezanosti celotne skupine otrok v vrtčevski skupini.

Pri tem pa nas bo zanimalo troje:

- (i) povezanost celotne skupine,
- (ii) psihosocialni položaj izbranega otroka, s katerim ste izvedli vajo o kognitivnem tempu in
- (iii) (ii) psihosocialni položaj otroka s posebnimi potrebami oz. posebnostmi v razvoju v skupini.

Izvedba:

Nalogo izvedete s celo skupino otrok v vrtcu/1. razredu OŠ. Pri analizi in interpretaciji rezultatov pa boste podrobneje analizirali še psihosocialni položaj obeh izbranih otrok.

1. Prepoznavanje članov skupine s pomočjo slik otrok

Če vrtčevska skupina še nima izdelanega plakata s slikami vseh otrok v skupini, to izdelajte v sodelovanju z njimi. Pomembno je, da v plakat vključite slike popolnoma vseh otrok v skupini.

2. Izvedba sociometrične preizkušnje

- Predpriprava: doma izdelajte zbirno tabelo z vsemi vpisanimi imeni otrok skupine (Priloga 3: Sociomatrika – delovna oblika (19 x 19 polj – polja si po potrebi dodajte))
- Izvedete jo z vsakim otrokom, pri tem pa bodite pozorni na naslednje dejavnike:
 - Z otrokom se umaknita v miren kotiček igralnice, kjer ga drugi otroci ne bodo motili in bo lahko neovirano in brez vplivanja drugih otrok sodeloval z vami (npr. otrok ob prisotnosti in poslušanju svojih prijateljev ne bo želel navesti negativnih izbir!)
 - Z vsakim otrokom si najprej oglejta plakat z otroki vrtčevske skupine in jih skupaj poimenujeta (prepričani morate biti, da pozna otrok vse otroke);
- Nato vsakemu otroku postavite dve vprašanji - pozitivni in negativni kriterij:
 - Pozitivni kriterij: »Pokaži mi sličice treh otrok, s katerimi se v svoji skupini najraje igraš?«
 - Negativni kriterij: »Pokaži mi sličice treh otrok, s katerimi pa se v svoji skupini ne želiš igrati.«

3. Analiza rezultatov:

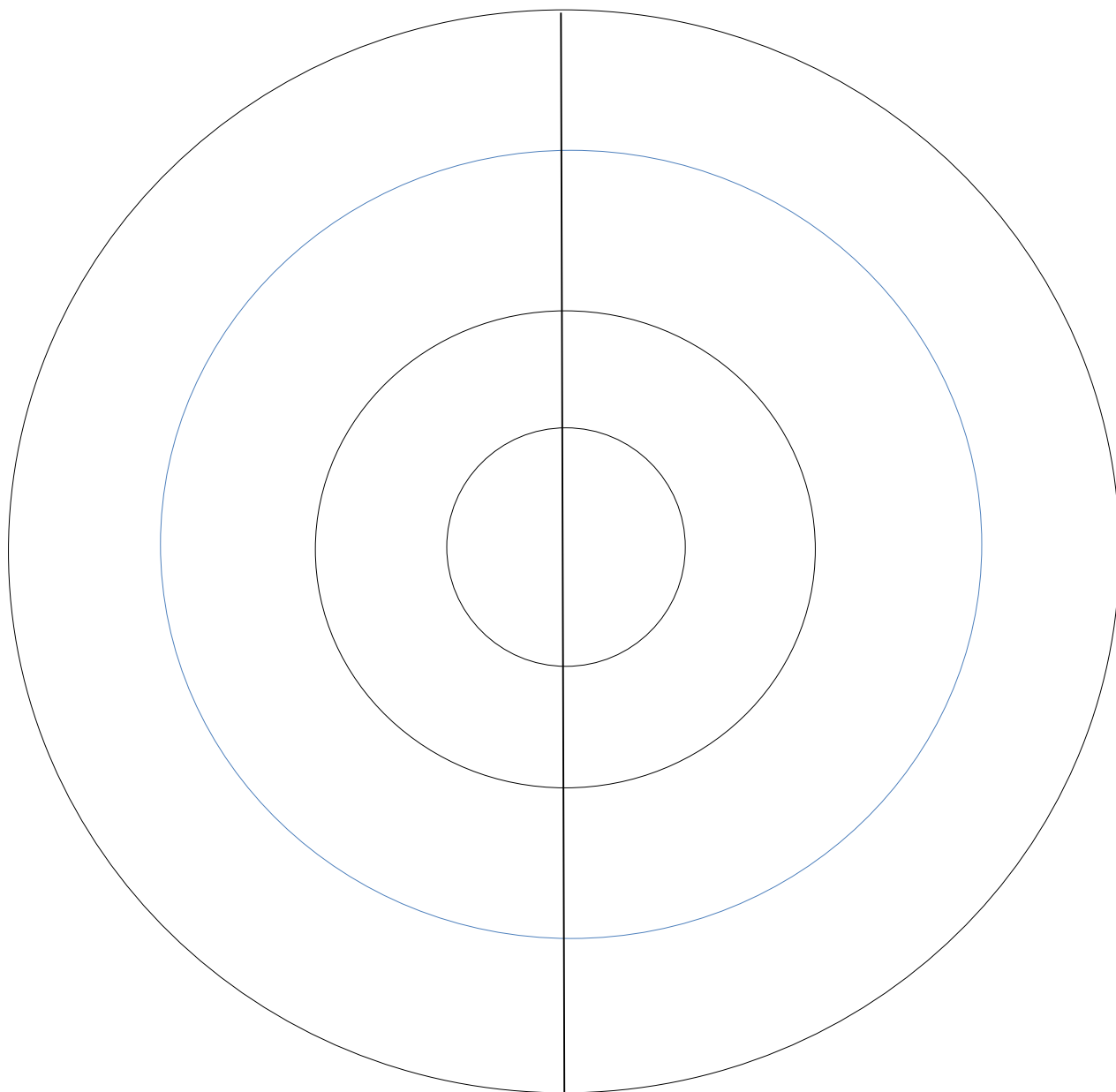
- Sledite postopku (povzeto po Pečjak in Košir, 2002; strani 43–47), ki smo ga predstavili na fakulteti pri predmetu *Pedagoška psihologija*.
- Oblikujte dve ločeni sociomatriki: sociomatriko pozitivnih izbir in sociomatriko negativnih izbir (obe priložite kot prilogo k temu poročilu).

- Izračunajte SS_p in SS_n za posameznega otroka.
- Določite indeks kohezivnosti celotne skupine.
- Izdelajte preglednico, v katero umestite vse otroke glede na sociometrično skupino, ki ji pripadajo (priljubljeni, kontroverzni, zavrtni, prezrti, povprečni) s pripadajočimi parametri (Z_p, Z_n, socialna preferenčnost, socialni vpliv).
- Izdelajte sociogram pozitivnih izbir.

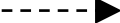
Tabela 4: Primer tabele za umestitev otrok v sociometrične skupine glede na dobljene pozitivne in negativne izbire.

Sociometrična skupina	Z _p	Z _n	Socialna preferenčnost	Socialni vpliv
Priljubljeni				

Slika 1: Sociogram pozitivnih izbir

Legenda:

Kriterij:	Število izbir:	Deklice:	Dečki:	Dvosmerne izbire:	Enosmerne izbire:	Število otrok (N):	Manjkajoči otroci:
skupna igra	3						

5.2.1 Interpretacija rezultatov sociometrične preizkušnje

Razlaga dobljenih rezultatov naj bo osnovana na dveh nivojih, (i) nivoju cele skupine in (ii) nivoju individualnega otroka.

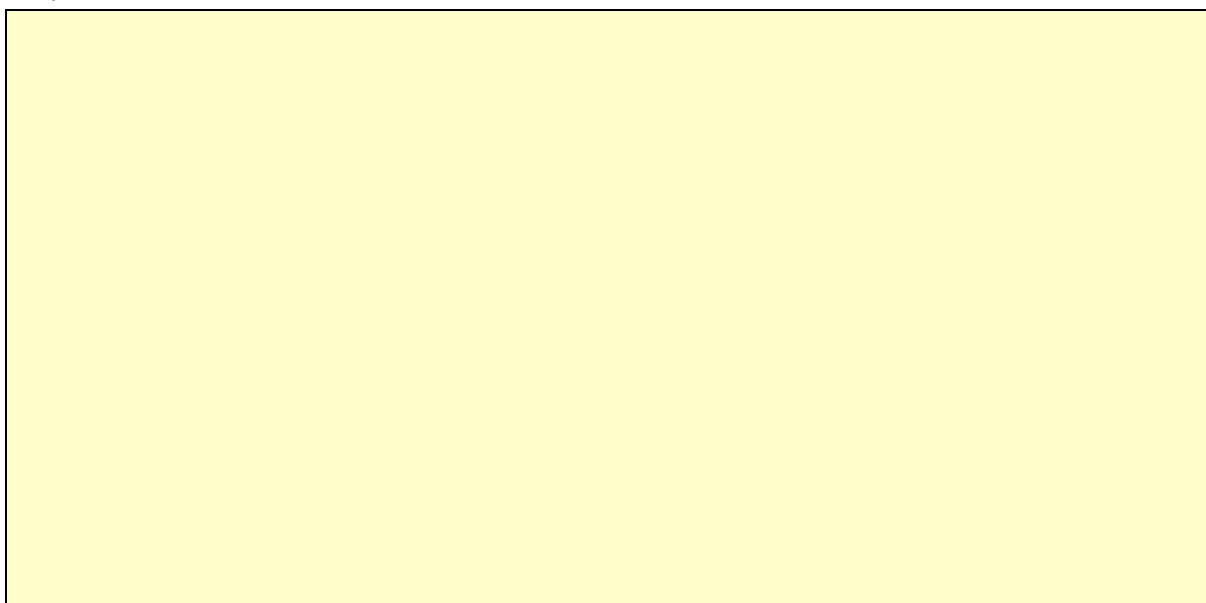
Pojasnite torej socialno povezanost otrok celotne skupine, opišite jo in razložite s pomočjo študija ustrezne literature. Preglejte število otrok s posameznimi sociometričnimi statusi in predlagajte predloge za delo s celo vrtčevsko skupino.

Nato pa analizirajte še psihosocialni položaj izbranega otroka in otroka s posebnimi potrebami ter posledice tega za njuno delovanje v skupini. Na osnovi literature utemeljite vaša priporočila za nadaljnje delo z njima.

Izbrani otrok:

Skupina:

Opazovani otrok s posebnimi potrebami:

A large, empty rectangular box with a light yellow background and a thin black border, intended for handwritten notes or observations.

6 Tretji sklop: Poročilo o otroku s posebnimi potrebami

Poročilo o otroku s posebnimi potrebami oz. posebnostmi v razvoju je sestavljeno iz dveh delov. V prvem delu opišete otrokov funkcioniranje glede na ocene posameznih področjih, ki ste jih pridobili z LOBZU, ter opišite, kako je otroku zagotovljena podpora in pomoč v učnem okolju. Drugi del poročila se nanaša na vaše predloge za delo s tem otrokom.

Prvi del: Opis otroka in podpornega okolja

1. Napišite sintezo ugotovitev otrokovega funkcioniranja glede na LOBZU:

2. Napišite, ali (in kje) je bil otrok že obravnavan in kakšni so bili napotki za delo v vrtcu:

3. Na kratko napišite, kako so do sedaj strokovni delavci vrtca sodelovali s starši:

4. Na kratko opišite, katerih prilagoditev je bil otrok že deležen ter katere pripomočke potrebuje:

Drugi del: Zapis lastnih predlogov

5. Katera naj bodo (po vašem mnenju) osnovna vodila za vzgojiteljice, ki delajo s tem otrokom – na kaj morajo biti pozorne?

6. Kako se lahko povežeta izvajalec DSP in vzgojitelj?

7. Kaj se za tega otroka lahko postori na ravni vrtca?

8. Kaj lahko prispevajo starši – smernice za partnersko sodelovanje?

9. Na osnovi podatkov o sociometričnem statusu otroka s posebnimi potrebami oz. posebnostmi v razvoju zapišite, kakšno delovanje je pomembno za otrokove vrstnike – kako lahko sodelujejo, pomagajo, česa se lahko naučijo?

10. Kako je aktivno soudeležen otrok sam – kako lahko sam pripomore k večji uspešnosti in učinkovitosti zgodnjega učenja?

7 Četrty sklop: Zaključna refleksija

Zapišite, kako je izkušnja praktičnega usposabljanja prispevala k vašemu razumevanju otroka kot individuuma in vrtčevske skupine. Kaj vam je na praktičnem usposabljanju predstavljalo največji izziv? Kje ste imeli največ težav in kaj bi drugič spremenili, če bi imeli to možnost? Na katerih področjih bi se okrepili? Kako opisujete vaše sodelovanje z mentorjem?

8 Literatura

Coleman, M. R., West, T. in Gillis, M. (2010). *The early learning observation & rating scale: Parent-individual child form*. New York: National Center for Learning Disabilities.

Čotar Konrad, S. (2010). *Pedagoška psihologija: interno gradivo za študente predšolske vzgoje*. Koper: Pedagoška fakulteta UP.

Kiswarday, V. R. in Drljić, K. (v pripravi). *Opazovanje inkluzije otroka s posebnimi potrebami v predšolski vzgoji*.

Marentič Požarnik, B. (2008). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

Marentič Požarnik, B., Magajna, L. in Peklaj, C. (1995). *Izziv raznolikosti*. Nova Gorica: Educa

Pečjak, S. (1999). *Ali slišiš – Ali vidiš?* Trzin: Izolit.

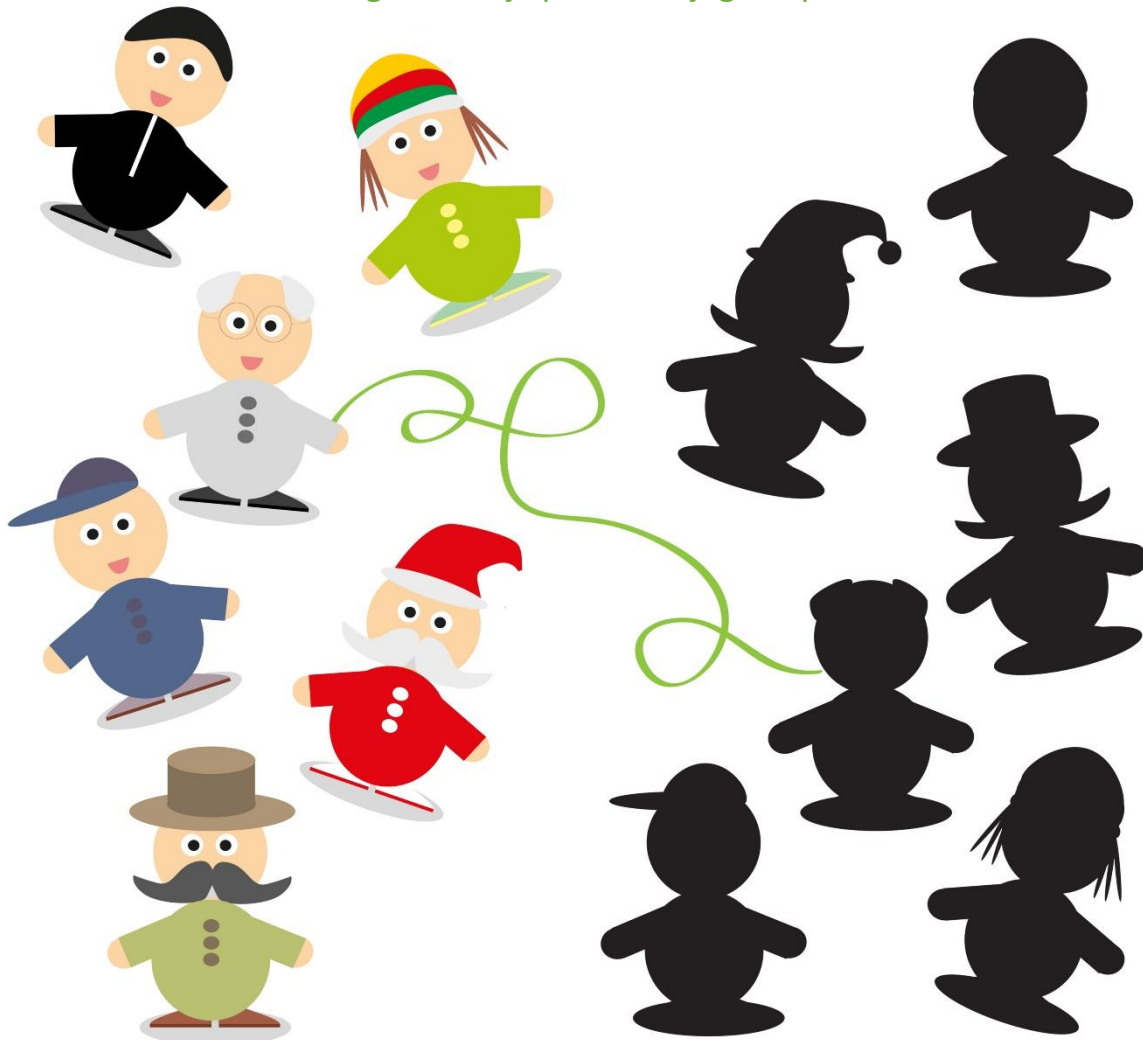
Pečjak, S. in Košir, K. (2002). *Poglavja iz pedagoške psihologije. Izbrane teme*. Ljubljana: Oddelek za psihologijo Filozofske fakultete.

9 Priloge

Priloga 1: Iskanje senc

Vsaakega možicljja poveži z njegovo pravo senco.

Priloga 2: Poišči deset razlik

Priloga 3: Sociomatrika – delovna oblika (19 x 19 polj – polja si po potrebi dodajte)

[illegible]